I sag nr. 143/73

angående en anmodning, som i henhold til EØF-traktatens artikel 177 af Tribunal administratif de Paris er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for den nævnte ret mellem

SOCIÉTÉ DES PRODUITS ALIMENTAIRES ET DIÉTÉTIQUES (SOPAD), S.A., Courbevoie,

og

FONDS D'ORIENTATION ET DE RÉGULARISATION DES MARCHÉS AGRICOLES (FORMA), Paris, og FONDS D'INTERVENTION ET DE RÉGULARISATION DU MARCHÉ DU SUCRE (FIRS), Paris,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordninger (EØF) nr. 1098/68 af 27. juli 1968 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende eksportrestitutioner for mælk og mejeriprodukter (EFT specialudgave 1968 (II), s. 372; original reference JO nr. L 184 af 29. juli 1968, s. 10, Kommissionens forordning nr. 951/71 af 7. maj 1971, om ændring af forordning (EØF) nr. 1098/68 (EFT specialudgave 1971 (I), s. 226; original reference JO nr. L 103 af 8. maj 1971, s. 10) og Rådets forordning nr. 1048/71 af 25. maj 1971 om ændring af forordning (EØF) nr. 766/68 »om fastsættelse af almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner for sukker« for så vidt angår justeringen af restitutionen (JO nr. L 114 af 26. maj 1971, s. 10),

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: M. Sørensen, som fungerende præsident, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh (refererende) og A. J. Mackenzie Stuart, dommere,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Faktiske og retlige omstændigheder

Over sagens faktiske omstændigheder, anmodningens genstand samt parternes udtalelser har den refererende dommer udarbejdet følgende rapport:

I — Sagsfremstilling og retsforhandlingernes forløb

1. Rådets forordning (EØF) nr. 876/68 af 28. juni 1968, der fastsatte de almindelige regler for ydelser af eksportrestitutioner for mælk og mejeriprodukter og kriterierne for fastsættelse af restitutionsbeløbet, blev hvad angik dens nærmere anvendelse, præciseret i Kommissionens forordning nr. 1098/68 af 27. juli 1968. Det bestemmes i artikel 2, stk. 3, afsnit 2 i sidstnævnte forordning i overensstemmelse med Rådets forordning nr. 766/68 af 18. juni 1968, der fastsatte de almindelige regler for ydelser af eksportrestitutioner for sukker og i tilfælde af ændringer af sukkerprisen fastsatte en nøje tilpasning af de forudfastsatte eksportrestitutione: »Fastsættes restitutionen forud, lægges dog det grundbeløb til grund, der gælder på dagen for indleveringen af ansøgningen om eksportlicens, og som i påkommende tilfælde justeres i forhold til en ændring af interventionsprisen for hvidt sukker«.

Dette gælder visse særlige produkter, blandt andet dem, som er genstand for den nærværende sag, og som indeholder mælk og sukker.

Kommissionens forordning nr. 951/71 af 7. maj 1971, har ændret forordning nr. 1098/68 ved ikke at anse en automatisk justering for nødvendig i alle tilfælde men for fremtiden kun, hvis der i henhold til artikel 12 i forordning nr. 766/68 er foreskrevet en justering inden for hovedområdet »sukker«, når sukkerpriserne ændres i tidsrummet mellem dagen for indleveringen af ansøgningen om eksportlicens og dagen for udførslen. Denne ændring af artikel 2, stk. 3, afsnit 2 i forordning nr. 1098/68 gjorde således justeringen af bestanddelen »sukker«, som var indeholdt i produkterne, afhængig af hvilken restitution, der blev fastsat for hvidt sukker.

I sin forordning nr. 1048/71 af 25. maj 1971 ændrede Rådet netop artikel 12 i forordning nr. 766/68, der for fremtiden lyder således: »Såfremt der i tidsrummet mellem dagen for indleveringen af ansøgningen om eksportlicens, ledsaget af en anmodning om forudfastsættelse af restitutionen ... og dagen for udførslen, indtræder en ændring af prisen på sukker eller på melasse, der er fastsat i henhold til forordning nr. 1009/67/EØF, *kan* der foretages en justering af restitutionsbeløbet«. Justeringen sker således ikke længere automatisk.

2. Under påberåbelse af den forhøjelse af interventionsprisen for hvidt sukker, der skete den 1. juli 1971, ansøgte Sopad (Société des produits alimentaires et diététiques), der er sagsøger i hovedsagen, i henhold til systemet med »automatisk justering«, der var fastsat i forordning nr. 1098/68, om en justering — i form af en forhøjelse — af restitutionen for sukkerindholdet i det produkt, for hvilket det havde opnået en eksportlicens. Denne licens blev tildelt den den 29. oktober 1970 af Forma (Fonds d'orientation et de régularisation des marchés agricoles), en af de sagsøgte i hovedsagen, og omfattede 10 millioner kg mælk og fløde, konserveret eller kondenseret i anden form end pulver, sødet og med 9 % fedtindhold, der skulle forsendes til Algeriet inden den 28. februar 1972. Det understregedes i udførselslicensen, at restitutionen

var blevet forudfastsat til 61,10 fr. pr. 100 kg færdigvarer og til 64,93 fr. pr. 100 kg af sukkerindholdet i dette produkt.

Forma og Firs (Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre), den anden sagsøgte i hovedsagen, begrunder deres afslag på ansøgningen fra sagsøgeren i hovedsagen med deres inkompetence og med den i mellemtiden indtrufne ændring i fællesskabsordningen.

3. Sagsøgeren i hovedsagen anlagde sag ved Tribunal administratif de Paris, der i medfør af EØF-traktatens artikel 177 traf beslutning om at udsætte afgørelsen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1. Hvorvidt forandringer af restitutionssatsen som følge af en ændring af interventionsprisen for hvidt sukker i forhold til den dato (29. oktober 1970), på hvilken eksporttilladelsen blev meddelt det sagsøgende selskab i forbindelse med forudfastsættelse af en restitutionssats, fortsat henhørte under de ved Fællesskabets forordning nr. 1098/68 af 17. juli 1968 indførte regler, eller om de mulige ændringer af restitutionssatserne tværtimod burde anvendes i henhold til de nye regler, som følger af fællesskabsforordningerne nr. 951/71 og 1048/71 af 7. og 25. maj 1971.

2. Hvorvidt det uanset hvilke regler der skal finde anvendelse, var nødvendigt, at fællesskabsmyndighederne udstedte en retsakt, for at Firs og Forma kunne foretage de udbetalinger, som fulgte af justeringerne.«

4. Henvisningskendelsen fra Tribunal administratif de Paris indgik til Domstolens justitskontor den 20. juni 1973.

Sagsøgeren i hovedsagen og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende Statutten for EØF-Domstolen indgivet skriftlige indlæg.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at åbne den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Indlæg afgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende Statutten for EØF-Domstolen

1. *Vedrørende det første spørgsmål stillet af Tribunal administratif de Paris*

a) *Sagsøgeren i hovedsagen* er af den opfattelse, at den tekst, der hovedsageligt skal anvendes i det foreliggende tilfælde, er forordning nr. 1098/68 af 27. juli 1968, i medfør af hvilken eksportlicensen blev underskrevet sammen med Forma den 29. oktober 1970.

1. En modsat opfattelse ville krænke det ubetridelige retsprincip om, at love og forordninger ikke må have tilbagevirkende kraft. Den automatiske karakter af den justeringsordning, der var fastsat i forordning nr. 1098/68 i tilfælde af forhøjelse af interventionsprisen for hvidt sukker, kan ikke bestrides. Dette er allerede bevist ved denne forordnings ordlyd, ved forordning nr. 951/71, som ændrede den, og ved udformningen af Kommissionens brev af 11. oktober 1971, der blev sendt til Chambre syndicale nationale des fabricants de lait concentré et poudre de lait infantile et alimentaire, og hvori det blev understreget, at »forordning nr. 1098/68 er blevet ændret således, at den automatiske justering bortfalder . . .«.

Forordningerne nr. 951/71 og 1048/71, der erstattede den automatiske justering af restitutionen med en fakultativ justering, kunne ikke under nogen omstændigheder anvendes på en eksportlicens fra den 29. oktober 1970 og ej heller på den med den algierske regering afsluttede kontrakt: denne licens og denne kontrakt der blev underskrevet, da forordning nr. 1098/68 gjaldt, vil i henhold til

den almindelige og anerkendte retsgrundsætning om, at løbende kontrakter ved en lovændring forbliver omfattet af den lov, der var i kraft på den dato, de blev indgået, indtil de ophæves, fortsat være omfattet af bestemmelserne i denne forordning, der hjemler en automatisk justering. Dette princip, der forbyder tilbagevirkende kraft, og som er hjemlet i artikel 2 i den franske Code Civil, hviler på kontraktsparternes krav på sikkerhed, er til stadighed blevet udviklet i den franske civile og administrative retspraksis, ifølge hvilken enhver senere udvikling af kontrakten fortsat må falde under den på kontraktstidspunktet gældende lovgivning.

2. Anvendelsen af forordningerne nr. 1048/71 og 951/71 vil indebære en uberettiget økonomisk byrde for sagsøgeren i hovedsagen, fordi han, regnet fra den 1. juli 1971, for at opfylde sine kontrakter havde måttet købe sukker til den nye pris, mens han fik restitutionerne tilbagebetalt til den gamle pris. For netop at undgå sådanne ulemper indeholdt forordning nr. 1098/68 bestemmelser om, at restitutionen skulle justeres automatisk. For at kunne opretholde den høje kvalitet på den kondenserede mælk, sagsøgeren i hovedsagen solgte, var selskabet forpligtet til at købe sukker af tilsvarende høj kvalitet, der sædvanligvis hverken fandtes på markedet eller hos interventionsorganerne, og firmaet var således udelukket fra at benytte interventionssukker. Da det ikke var producent, men blot forbruger af sukker, som det tilsatte et mælkeprodukt, bestilte det kun varerne under hensyn til kortsigtede behov og havde hverken faktiske eller de finansielle muligheder for at opretholde sukkerlagre af en sådan størrelsesorden, at det i en vis periode uden skade kunne tåle en ændring af sukkerprisen. I det foreliggende tilfælde, havde det ikke nogen særlig grund til at oplagre sukker, idet det med rette var af den opfattelse, at det på grund af den i forordning nr. 1098/68 fastsatte automatiske justering ville få dækning i tilfælde af en forhøjelse af prisen på sukker. Endelig havde det kun et meget begrænset disponibelt lager af sødet, kondenseret mælk, og derfor var det umuligt for det at forsyne den algierske regering med varer fra dette lager til den gamle pris, fordi dets kontrakt endnu løb fra 1. juli 1971 til februar måned 1972. Hvis man nægtede justering, ville dette således være ensbetydende med at krænke en velerhvervet rettighed; denne var opstået med eksportlicensen af 29. oktober 1970, som garanterede en automatisk justering i tilfælde af forhøjelse af sukkerprisen, uden hvilken garanti sagsøgeren i hovedsagen antagelig aldrig ville have accepteret transaktionen, idet firmaets eneste beskyttelse netop bestod i forudfastsættelse med automatisk justering. Hvis man ville nægte denne velerhvervede rettighed, som sagsøgeren i hovedsagen havde været berettiget til at påberåbe sig fra 1. juli 1971, ville man samtidig krænke princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Dette princip har Domstolen anerkendt ved flere lejligheder.

I dommen 1/73, firma Westzucker GmbH/Einfuhr- und Vorratsstelle Zukker (Domssamlingen, 1973-6, s. 723) har Domstolen således bestemt, at ophævelsen af den automatiske justering af restitutionerne ved eksport af sukker, der blev indført ved forordning nr. 1048/71, får anvendelse for forudfastsættelsesattester, der er underskrevet før ikrafttrædelsen af denne forordning, »for så vidt den pågældende eksport endnu ikke har fundet sted, og en ændring af interventionsprisen ikke er indtruffet«. I det foreliggende tilfælde er der imidlertid netop indtruffet en ændring i interventionsprisen.

Anvendelsen af forordningerne fra 1971 er således uberettiget og svaret på det stillede spørgsmål må blive, at eksportlicensen af 29. oktober 1970 fortsat må falde under forordning nr. 1098/68, i henhold til hvilken den var blevet udstedt.

b) *Kommissionen* hævdede indledningsvis, på linje med sagsøgeren i hovedsagen, at der — indtil ikrafttrædelsen

af forordning nr. 951/71 — ubestrideligt skal ske automatisk justering af restitutionen for »sukker«-bestanddelen.

Kommissionen bemærker videre, at denne ændring, som det fremgår af den fjerde betragtning til forordning nr. 951/71, tog sigte på at afskaffe denne automatik og erstatte den med en mere smidig ordning.

Ifølge Domstolens dom i ovennævnte sag nr. 1/73,

»finder ændringslove til en lovbestemmelse i mangel af modstående bestemmelser anvendelse på fremtidige virkninger af situationer, som er opstået, mens den tidligere lov var gældende;

... ændringen af artikel 12 i forordning nr. 766/68 gælder derfor ikke blot for de forudfastsættelsesattester, der er udstedt efter dens ikrafttræden, men også for dem, der er udstedt før dette tidspunkt, for så vidt som den pågældende eksport endnu ikke har fundet sted, og en ændring af interventionsprisen ikke er indtruffet«

Disse præmisser må på tilsvarende måde have gyldighed i tilfælde af ændringen af artikel 2, stk. 3, 2. afsnit i forordning nr. 1098/68.

Kommissionen hævder på den anden side, at man ikke vil kunne tale om en krænkelse af beskyttelsen af de pågældendes berettigede forventning.

Den del af begrundelsen til dommen i sag nr. 1/73, hvorefter:

»ændringen af en bestemmelse, som på grund af dens kategoriske udformning kunne medføre tab eller fordele for de interesserede, synes vanskeligt at kunne betragtes som indgreb i en etableret retstilstand for de interesserede«,

har lige så stor gyldighed i et tilfælde som det foreliggende.

I tilfælde af en eksportlicens af så lang varighed som 16 måneder vil man meget vanskeligt kunne forbyde fællesskabslovgiveren at ændre den ret, der skal anvendes vedrørende sådanne licenser. Det er muligt, at firmaet netop på grund af dette lange tidsrum ventede med at eksportere sit produkt, indtil dagen efter forhøjelsen af sukkerprisen, og at det således har de måttet købe ind til den forhøjede sukkerpris, hvilket ville have berettiget en justering af restitutionen.

Men dette argument er ikke overbevisende:

— Sagsøgeren i hovedsagen ville ikke kunne sætte sin lid til, at den oprindelige ordning, hvis økonomiske ufuldkommenhed Domstolen understregede i sag nr. 1/73, ville forblive uændret gennem hele licensens gyldighedsperiode;

— ændringen i den retlige situation skete allerede den 7. maj 1971, mens forhøjelsen af prisen på hvidt sukker først indtraf den 1. juli 1971. En fabrikant af eksportprodukter — som sagsøgeren — kunne fra dette tidspunkt dække sig ind med sukker til den »gamle« pris, idet der hos de franske interventionsorganer stadig fandtes disponible lagre.

Sagsøgerens *individuelle* stilling kan heller ikke føre til at konstatere, at der skete en krænkelse af en beskyttet retsstilling. De franske virksomheder, der som sagsøgeren havde modtaget eksportlicenser for de pågældende produkter, og som havde købt sukker bestemt til eksport til den ikke forhøjede interventionspris ved licitation og dernæst havde ansat dette sukker på det indenlandske marked, havde været nødt til at bruge andet sukker til fremstilling af de produkter, der var bestemt til eksport til Algeriet. Da de ikke havde købt af dette sukker før den 1. juli 1971, mente disse foretagender, at de havde lidt et »tab«. I virkeligheden har disse foretagender — som Kommissionen har bemærket — selv bragt sig i denne situation, og de kan således ikke under nogen omstændigheder støtte krav herpå om forhøjelse af restitutionen men må tværtimod helt og holdent bære den forretningsmæssige risiko ved en sådan fremgangsmåde; der kan således ikke blive tale om en krænkelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

Kommissionen erindrer om, at eksportøren — i henhold til fransk praksis — i sin licensansøgning skal afgive følgende erklæring: »Jeg forpligter mig til at acceptere en eventuel justering af restitutionen, som måtte indtræffe i henhold til artikel 12 i forordning nr. 766/68«, og at denne erklæring alene tager sigte på tilfælde af en mulig reduktion af restitutionen.

Kommissionen konkluderer, at den er af den opfattelse, at den nye fællesskabsregulering, der trådte i kraft den 27. maj 1971, også finder anvendelse på eksportlicenser med forudfastsættelse af restitutionssatsen, udstedt før denne dato, såfremt eksporten endnu ikke har fundet sted.

2. *Vedrørende det andet spørgsmål stillet af Tribunal administratif de Paris*

a) *Sagsøgeren i hovedsagen* mener, at Forma og Firs kunne have udbetalt justeringerne uden forudgående afgørelse fra fællesskabsmyndighederne, idet de forskellige forordninger, der regulerer spørgsmålet, ikke på noget punkt stiller krav om en sådan afgørelse. Forordning nr. 1098/68, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, fastsætter derimod en automatisk justering, hvilket per definition betyder, at der ikke kræves nogen særlig bestemmelse til gennemførelse af denne justering.

Domstolen fastslog i øvrigt i sag nr. 1/73, at den automatiske justering kunne foretages af de kompetente nationale organer uden forudgående foranstaltninger fra Kommissionens side.

Det af Tribunal administratif de Paris stillede spørgsmål bør således besvares negativt.

b) *Kommissionen* bemærker, at justeringen af restitutionerne under den nye ordning — i modsætning til det tidligere system — afhænger af en afgørelse, der skal træffes i henhold til artikel 12 i den ændrede forordning nr. 766/68.

Denne afgørelse er, som Kommissionen har understreget i sine bemærkninger i sag nr. 1/73, diskretionær, og må træffes på samme grundlag inden for hele Fællesskabet, og den bør således udgå fra fælleskabsmyndighederne og nærmere bestemt fra Kommissionen.

Under hensyntagen til svaret på spørgsmål 1 konkluderer Kommissionen, at det andet spørgsmål fra Tribunal administratif de Paris bortfalder.

3. Subsidiært bemærker Kommissionen, at de stillede spørgsmål ganske vist kun angik fortolkningen af forordningerne, mens i virkeligheden også disses gyldighed under visse aspekter blev bestridt. Det første spørgsmål tager sigte på at løse spørgsmålet om, hvorvidt ændringen også omfatter de udstedte eksportlicenser og de deri forudfastsatte restitutioner. Kommissionen mener, at Domstolen — for at undgå en ny forelæggelse — i denne sag ligesom i sag nr. 1/73 bør tage stilling til spørgsmålet om rækkevidden af samtlige disse bestemmelsers gyldighed.

Efter den oven for gengivne retsmøderapport gik man over til den mundtlige forhandling den 6. november 1973.

Sagsøgeren i hovedsagen er blevet repræsenteret af Xavier de Roux et Dominique Voillemot, advokater ved Cour de Paris, Forma, den første sagsøgte i hovedsagen, af P. Villey-Desmeserets, advokat ved Cour de Paris, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber af sine juridiske rådgivere P. Gilsdorf og B. Paulin, som befuldmægtigede.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 22. november 1972.

Præmisser

1 Ved kendelse af 5. juni 1973, indgået til justitskontoret den 20. juni 1973, har Tribunal administratif de Paris i henhold til EØF-traktatens artikel 177 stillet Domstolen to spørgsmål angående fortolkningen af Kommissionens forordninger nr. 1098/68 af 27. juli 1968 (EFT specialudgave 1968 (II), s. 372; original reference JO nr. L 184, af 29. juli 1968, s. 10), der indførte gennemførelsesbestemmelser vedrørende eksportrestitutioner for mælk- og mejeriprodukter, Kommissionens forordning nr. 951/71 af 7. maj 1971, (EFT specialudgave 1971 (I), s. 226; original reference JO nr. L 103 af 8. maj 1971, s. 10), der ændrede den sidstnævnte forordning, og Rådets forordning nr. 1048/71 af 25. maj 1971 (JO nr. L 114, af 26. maj 1971, s. 10), der ændrede forordning nr. 766/68 »om fastsættelse af almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner for sukker« for så vidt angår justeringen af restitutionen;

2 det fremgår af forelæggelseskendelsen, at sagsøgeren i hovedsagen — efter en forhøjelse af interventionsprisen for hvidt sukker, der skete den 1. juli 1971 i henhold til Rådets forordning nr. 1061/71 af 25. maj 1971 (JO nr. L 115, af 27. maj 1971, s. 17) — anmodede om en forhøjelse af den forudfastsatte restitution for det sukker, mælken og fløden indeholdt, sådan som det udtrykkeligt var fastsat i den eksportlicens, der den 29. oktober 1970 var blevet udstedt til ham for eksport af disse produkter til Algeriet indtil den 28. februar 1972.

3 I de regler, der omfatter den fælles markedsordning vedrørende mælk- og mejeriprodukter, er der truffet bestemmelse om, at ydelse af restitutioner ved eskport af disse produkter til dækning af differencen mellem prisen på verdensmarkedet og prisen i Fællesskabet og forudfastsættelse af den restitution, der skal betales, skal ske for en bestemt periode;

4 i sin oprindelige udformning bestemte artikel 2, stk. 3, 2. afsnit i forordning nr. 1098/68, at restitutionen ved en ændring af interventionsprisen for hvidt sukker skulle justeres i forhold til denne ændring;

5 forordning nr. 951/71, der trådte i kraft den 8. maj 1971, ændrede denne bestemmelse på den måde, at »såfremt der ... i løbet af perioden mellem

dagen for anmodningen om eksportlicens og udførelsesdagen« indtræder en ændring i sukkerpriserne, »justeres restitutionsbeløbet, såfremt en justering er foreskrevet i medfør af artikel 12 i forordning (EØF) nr. 766/68« inden for sukkersektoren;

6 den automatiske justering af de forudfastsatte eksportrestitutioner inden for sukkersektoren blev udtrykkelig ophævet ved forordning nr. 1048/71, der trådte i kraft den 27. maj 1971, og i hvis betragtninger det hed, at denne bestemmelse havde vist sig at være for stiv, og hvorfor nævnte artikel 12 ændredes således, at der, »såfremt der i løbet af [denne] periode ... indtræder en ændring i prisen på sukker eller på melasse ... vil ... kunne foretages en justering af restitutionsbeløbet«;

7 det første spørgsmål drejer sig om, hvorvidt ændringer i restitutionssatsen — i forhold til den dato (29. oktober 1970), da eksportlicensen med forudfastsættelse af restitutionssatsen blev udstedt — som følge af en ændring af interventionsprisen for hvidt sukker fortsat henhørte under de ved forordning nr. 1098/68 indførte regler, eller om man tværtimod skulle anvende de nye regler i forordningerne nr. 951/71 og 1048/71.

8 I henhold til et almindeligt anerkendt princip finder ændringslove uden modstående bestemmelse anvendelse på fremtidige virkninger af situationer, der er opstået under tidligere gældende lov;

9 ændringen af artikel 2, stk. 3, 2. afsnit i forordning nr. 1098/68 gælder derfor ikke kun da forudfastsættelsesattester, der er udstedt efter dens ikrafttræden, men også sådanne, som er udstedt før denne dato, for så vidt den tilsigtede eksport endnu ikke har fundet sted;

10 det andet spørgsmål drejer sig om, hvorvidt det, uanset hvilke regler, der skulle finde anvendelse, var nødvendigt, at fællesskabsmyndighederne udstedte en retsakt, for at de sagligt kompetente organer kunne udbetale de beløb, der fulgte af justeringerne;

11 justeringen af restitutionen var før den ændring, der indtraf i 1971, automatisk og kunne foretages af de kompetente nationale organer, uden at der krævedes en retsakt fra fællesskabsmyndighederne;

12 inden for rammerne af de nye regler må justeringen af restitutionen imidlertid foretages ved en fællesskabsretsakt for at sikre den nødvendige ensartethed af de inden for Fællesskabet trufne foranstaltninger.

Vedrørende sagsomkostningerne

13 De udgifter, som Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der har indgivet indlæg til Domstolen, har afholdt, kan ikke godtgøres, og da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

under henvisning til procesdokumenterne,
efter at have hørt den refererende dommers rapport,
efter at have hørt de af sagsøgeren i hovedsagen, af den første sagsøgte i hovedsagen og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber afgivne mundtlige indlæg,
efter at have hørt generaladvokatens forslag til afgørelse,
under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig dennes artikel 177,
under henvisning til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1098/68 af 27. juli 1968, Kommissionens forordning nr. 951/71 af 7. maj 1971 og Rådets forordning nr. 1048/71 af 25. maj 1971,
under henvisning til protokollen vedrørende Statutten for Det europæiske økonomiske Fællesskabs Domstol, særlig dennes artikel 20,
under henvisning til procesreglementet for De europæiske Fællesskabers Domstol,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de af Tribunal administratif de Paris i henhold til dennes kendelse af 5. juni 1973 stillede spørgsmål for ret:

1. **Ændringen af artikel 2, stk. 2, 2. afsnit i Kommissionens forordning nr. 1098/68 af 27. juli 1968, ifølge Kommissionens forordning nr. 951/71 af 7. maj 1971 og Rådets forordning nr. 1048/71 af 25. maj 1971 gælder ikke kun de forudfastsættelsesattester, der er udstedt efter**

ikrafttrædelsen af denne sidstnævnte forordning men også sådanne som er udstedt før denne dato, for så vidt den tilsigtede eksport endnu ikke har fundet sted.

2. Mens det ikke ifølge den ordning, der gjaldt før forordningerne nr. 951/71 og 1048/71, var nødvendigt, at fællesskabsmyndighederne udstedte en retsakt, for at de nationale organer skulle kunne foretage udbetaling af de beløb, der var en følge af justeringerne af restitutionsbeløbene, er en sådan retsakt ubetinget påkrævet efter ikrafttrædelsen af de nævnte forordninger.

Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. december 1973.

A. Van Houtte
Justitssekretær

M. Sørensen
Som fungerende præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 22. NOVEMBER 1973 [1]

Høje Ret,

Denne sag er indbragt for Domstolen ved en anmodning om en præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunal administratif de Paris. Striden mellem parterne gælder størrelsen af den restitution, sagsøgeren er berettiget til med hensyn til en bestemt eksport til Algeriet af sødet kondenseret mælk, et produkt, der som bekendt hovedsageligt er sammensat af mælk og sukker. Den første sagsøgte er det franske interventionsorgan for bl.a. mælkeprodukter; den anden sagsøgte er det franske interventionsorgan for sukker.

Retten vil erindre, at den fælles markedsordning for sukker blev oprettet ved Rådets forordning nr. 1009/67/EØF. Denne forordning omhandler blandt andet den årlige fastsættelse af indikativ-, tærskel- og interventionspris for hvidt sukker, opkrævning af en afgift på import og ydelse af restitution ved eksport af suk-

1 — Oversat fra engelsk.